

Jeżewski, Wiktor

Wystawy na zamku w Lidzbarku

Komunikaty Mazursko-Warmińskie nr 2, 231-232

1959

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Breyer z Herder-Institut w Marburgu oraz prof. dr Peter Scheibert kierownik Seminarium Historii Wschodniej Europy uniwersytetu w Marburgu. Pobyt pierwszego był z jednej strony rewizytą na odwiedzin dyrektora Wojewódzkiego Archiwum Państwowego w Olsztynie, dra Tadeusza Grygiera, w Instytucie Herdera w Marburgu (w grudniu 1957), z drugiej strony miał na celu zapoznanie się z warsztatem pracy ośrodka olsztyńskiego. Przedstawicielowi Instytutu Herdera, chodziło przede wszystkim o poznanie założeń metodycznych, naukowo-organizacyjnych oraz metodologicznych regionalizmu reprezentowanego przez ośrodek olsztyński. Dr R. Breyer stwierdzał, że regionalizm ośrodka olsztyńskiego, znajdujący zresztą swe odbicie w Komunikatach Mazursko-Warmińskich, jest znacznie szerszy i głębszy od typowego regionalizmu niemieckiego (tzw. Heimatkunde).

Zapoznając się z warsztatem pracy ośrodka olsztyńskiego przedstawiciel Instytutu Herdera stwierdzał, iż mimo lepszych warunków pracy ośrodek marburski boryka się ze znacznymi trudnościami, głównie z coraz większym brakiem znajomości literatury polskiej oraz języka polskiego wśród niemieckich pracowników naukowych. Polska produkcja naukowa dotycząca np. Ziemi Zachodnich znacznie przewyższa możliwości jej opanowania przez ośrodek marburski.

Prof. dr P. Scheibert przede wszystkim interesował się możliwościami badawczymi ośrodka olsztyńskiego (ściślej Archiwum), jeśli chodzi o zagadnienia Europy Północno-Wschodniej (krajów bałtyckich). Zagadnieniem, interesującym tak prof. Scheiberta, jak i dr R. Breyera, to propozycja bezpośredniego nawiązania kontaktów ośrodka olsztyńskiego i marburskiego.

I. K.

WYSTAWY NA ZAMKU W LIDZBARKU

Bardzo poważnym, w skali ogólnopolskiej wydarzeniem kulturalnym było otwarcie w dniu 24 maja br. na zamku w Lidzbarku Warmińskim wystawy pt. „Wybitni malarze polscy XIX wieku”. Na specjalne przy tej okazji podkreślenie zasługuje fakt, że Lidzbark ma zaszczyt oglądać i być pierwszym wystawcą w kraju niektórych bardzo cennych, o wysokiej wartości płócien polskich, jakie były po wojnie eksponowane w PRL.

Ekspozycja wystawy i wybór miejsca jest zasługą zainteresowania muzeów warszawskich, a przede wszystkim dyrektora Muzeum Narodowego, prof. dr Stanisława Lorentza, jakie zrodziło się na tle współpracy Warszawa — Olsztyn i przynosi pod każdym względem, a więc i kulturalnym, duże korzyści tutejszemu regionowi, a w tym wypadku starej dzielnicy polskiej, Warmii i jej diugowiecznej stolicy Lidzbarkowi.

Wystawa ta, podobnie jak zeszłoroczne obchody 650-lecia Lidzbarka, zgromadziła tłumy publiczności z miasta i powiatu, z województwa i całego kraju, a przede wszystkim ze stolicy Polski. Przybyli również wysocy dostojnicy państwowi i partyjni, przedstawiciele nauki, literatury i prasy. Między innymi, na otwarcie wystawy przybył przedstawiciel Rady Państwa — poseł Ozga-Michalski, wiceminister kultury i sztuki — Garstecki, wiceminister oświaty — Dębińska, przedstawiciel KC PZPR — Daniłowicz, delegacja Stołecznej Rady Narodowej z prof. dr Herbstem na czele, rektorzy Uniwersytetu Warszawskiego i Wyższej Szkoły Rolniczej w Olsztynie, dyrektorzy muzeów warszawskich,

jak Mickiewicza, Wojska Polskiego, Ziemi oraz Muzeum Narodowego jako głównym organizatorem na czele, wiceprzewodniczący Woj. Rady Narodowej w Olsztynie T. Gączowski, przewodniczący Pow. Rady Narodowej Matera, oraz przedstawiciele wielu organizacji kulturalnych, społecznych, gospodarczych i zawodowych.

Wszystkie oficjalne przemówienia, jakie zostały przy okazji ekspozycji wygłoszone przez przedstawiciela Rady Państwa — posła Ozgę-Michalskiego, wiceprzewodniczącego WRN w Olsztynie Gączowskiego oraz dyr. Muzeum Narodowego w Warszawie, prof. dr Lorentza, podkreślały wielką przeszłość zamku lidzbarskiego uświetnioną przez życie i działalność wybitnych Polaków i uczonych, których odkrycia, dzieła i praca promieniowały nie tylko na Warmię i kraj, ale i na cały świat. Rozbiory przyniosły upadek tego siedliska myśli i twórczości polskiej. Niemcy, zacierając wszelkie ślady polskości, zepchnęli miasto i zamek lidzbarski do nic nie znaczącej roli, nosząc się z zamiarem rozebrania go i zburzenia tak, jak to uczynili z pałacem biskupów Wydźgi i Grabowskiego.

Sama wystawa, której celem jest udostępnienie poznania cennych dzieł polskiego malarstwa, została urządzona w specjalnie do tego celu przygotowanych pomieszczeniach zamku i składa się z kilku części. Pierwsza i największa obrazująca dorobek twórczy malarstwa polskiego XIX wieku, została przygotowana przez Muzeum Narodowe. Druga zorganizowana przez Muzeum Ziemi pt. „Stanisław Staszic jako geolog”. Trzecią i czwartą, mniejsze, poświęcono Ignacemu Krasickiemu oraz tematyce wojskowej.

Wystawa malarstwa polskiego XIX wieku ma układ chronologiczny. Dlatego w pierwszych salach zostały zgromadzone obrazy z ostatnich lat XVIII wieku.

Największą część wystawy stanowią dzieła XIX wieku, a zamykają obrazy powstałe w wieku XX.

Wystawa zapoznaje w zasadzie z dwoma kierunkami polskiego malarstwa tj. historycznym i rodzajowo-krajoznawczym.

W sali pierwszej na plan zasadniczy wybija się wielki obraz „Hold Pruski” Bacciarellego oraz portret Mikołaja Kopernika tegoż autora. W następnych szkic bitwy pod Grunwaldem Jana Matejki, „Uchwalenie Konstytucji 3 Maja” Wojniakowskiego, „Przysięga Kościuszki” Smuglewicza, a dalej „Napoleon na koniu” Michałowskiego, „Bitwa pod Raszynem” Suchodolskiego, „Śmierć Berka Joselewicza pod Kockiem” Pillatiego, „Bitwa pod Grunwaldem” Sypniewskiego. W następnych salach eksponowane są dzieła innych wybitnych polskich malarzy, jak Axentowicza, Brandta, Cheimońskiego, Fałata, Gersona, Gierymskiego, Jarockiego, Kostrzewskiego, Kotsisa, Lessera, Löfflera, Malczewskiego, Piotrowskiego, Piwarskiego, Polkowskiego, Siemiradzkiego, Simmlera, Szermentowicza, Wańkowicza, Wierusz-Kowalskiego, Witkiewicza, Wodzinowskiego, Wyczółkowskiego i Zalewskiego.

Ekspozycje muzeów: Wojska, Ziemi i Mickiewicza, są w skromniejszych rozmiarach. Należy jednak zaznaczyć, że wystawa poświęcona Ignacemu Krasickiemu oraz część militariów, zwłaszcza armaty z herbami biskupa Grabowskiego pozostaną już na stałe w zamku lidzbarskim i będą załączkiem muzeum jakie powstanie w tym mieście.

Wiktor Jeżewski